Nhà hát của quyền lực: Sự hoang tưởng và lừa dối thúc đẩy một cuộc chiến vô nghĩa như thế nào

Bởi Frank , 15 Tháng 4 2026

Scott Ritter: Trump Panics as Iran's Strategy Exposes His Biggest Defeat Yet

Nhà hát của quyền lực: Sự hoang tưởng và lừa dối thúc đẩy một cuộc chiến vô nghĩa như thế nào

Bệnh lý tâm thần của tổng tư lệnh

Trong một thế giới nơi các trò chơi địa chính trị thường làm lu mờ thực tế, cuộc đối đầu đang diễn ra giữa Hoa Kỳ và Iran đã thoái hóa thành một mê cung của những sự giả tạo. Cuộc trò chuyện gần đây giữa hai nhà phân tích thẳng thắn, Nima R. Alkorshid và cựu thanh tra vũ khí Liên Hợp Quốc Scott Ritter – những phân tích mà tôi hoàn toàn tán thành – đã vén bức màn về cuộc khủng hoảng hiện tại. Chẩn đoán của Ritter rất thẳng thừng theo phong cách đặc trưng của ông: sự đan xen giữa ảnh hưởng của chủ nghĩa phục quốc Do Thái (Zionist) và ban lãnh đạo đương nhiệm của Mỹ đang hoạt động dựa trên một "bệnh lý tâm thần hoang tưởng", một quan điểm cũng được chia sẻ bởi nhà phân tích quân sự Andrei Martyanov, người mô tả các hành động của họ là "quỷ quyệt và tà ác". Mặc dù những thuật ngữ này rất mạnh mẽ, nhưng bằng chứng được đưa ra trong cuộc thảo luận của họ – tập trung vào việc phong tỏa eo biển Hormuz, sự thất bại của tình báo và trạng thái tinh thần của giới lãnh đạo Mỹ – cho thấy rằng đó không phải là những lời nói quá, mà là những mô tả lâm sàng về một chính sách xa rời thực tế.

Phong tỏa như một vở kịch chính trị

Điểm tranh chấp trung tâm là lệnh phong tỏa do Mỹ áp đặt gần eo biển Hormuz, một tuyến đường biển chiến lược đối với nguồn cung năng lượng toàn cầu. Theo chính quyền Trump và Bộ Tư lệnh Trung ương Mỹ (CENTCOM), lệnh phong tỏa này là một màn trình diễn áp lực bậc thầy, bóp nghẹt thương mại của Iran. Tuy nhiên, Ritter bác bỏ điều này và coi đó thuần túy là "vở kịch chính trị". Ông chỉ ra một thiếu sót căn bản và hiển nhiên: Hải quân Mỹ không có sự hiện diện vật lý thực tế đáng kể nào tại chính eo biển này. Các tàu chiến Mỹ hoạt động ở một khoảng cách an toàn, ngoài tầm bắn của các hệ thống phòng thủ tên lửa Iran. Do đó, họ không có quyền kiểm soát thực sự đối với việc ai được đi qua.
Ritter tán thành với cách thuật lại của Iran vốn dựa trên thực tế có thể quan sát được: Iran vẫn duy trì quyền kiểm soát trên thực tế (de facto) đối với lãnh hải của mình và thu phí quá cảnh, trong khi các tàu Mỹ treo mình bất lực ở phía chân trời. Do đó, lệnh phong tỏa không phải là một chiến dịch quân sự, mà là một màn dàn dựng nhằm phục vụ nhu cầu tiêu thụ trong nước. Nó tạo ra nhận thức về quyền lực của Mỹ để Tổng thống Trump sau đó có thể tuyên bố rằng một bước đột phá ngoại giao chỉ khả thi nhờ vào chiến lược "áp lực tối đa" của ông. Đây là chính sách dưới dạng nghệ thuật trình diễn, nơi vận mệnh của các quốc gia bị đem ra đặt cược chỉ vì một câu phát biểu thu hút truyền thông của tổng thống.

Ritter không để lại sự nghi ngờ nào về người đàn ông trong Nhà Trắng. Ông mô tả Donald Trump là người mắc "rối loạn nhân cách ác tính vị kỷ", một người đàn ông không có khả năng tự phản tỉnh và có cái tôi lớn như mặt trăng. Hồ sơ tâm lý này không đơn thuần là một khuyết điểm về tính cách; nó là động lực thúc đẩy chính sách. Theo Ritter, Trump bắt đầu cuộc chiến này dựa trên những giả định sai lầm do Thủ tướng Israel Benjamin Netanyahu và cơ quan tình báo Mossad bán cho ông. Họ đã hứa hẹn về một sự thay đổi chế độ và việc chế ngự năng lực tấn công tên lửa của Iran. Họ đã không mang lại điều nào trong số đó cả.
Nhưng thay vì thừa nhận sai lầm của mình, chứng rối loạn tâm thần của Trump buộc ông phải nhân đôi chiến lược của mình, đổ lỗi cho người khác (chẳng hạn như Phó Tổng thống Vance, người bị cử đến Islamabad mà không có bất kỳ không gian nào để đàm phán) và tự thêu dệt nên các chiến thắng. Ông tin rằng "một cuộc ném bom ồ ạt tự động đồng nghĩa với chiến thắng vì kẻ thù đã bị einschüchtern (khủng bố tinh thần)". Khi người Iran từ chối thừa nhận thất bại giả định của họ, Trump trở nên "bực bội và hoang mang". Đây là logic của một kẻ bắt nạt không thể hiểu được thế nào là sự kiên cường. Được hậu thuẫn bởi toàn bộ sức mạnh hủy diệt của quân đội Mỹ, sự méo mó tâm lý này trở nên độc hại – biến sự mù quáng chiến lược thành tội ác chiến tranh, như Ritter lưu ý khi đề cập đến việc ném bom vào các cơ sở đã sơ tán và dân thường dưới danh nghĩa "gây sát thương tối đa với tính hợp pháp tối thiểu".

Sự suy đồi của hệ thống tình báo bị chính trị hóa

Có lẽ phần đáng sợ nhất của bài phân tích liên quan đến sự sụp đổ hoàn toàn của bộ máy tình báo Mỹ. Ritter, một sĩ quan tình báo giàu kinh nghiệm, giải thích hệ thống này chắc chắn sẽ thất bại như thế nào khi giới lãnh đạo đòi hỏi một câu chuyện định sẵn. Người Israel có thể đã có thông tin tình báo tốt vào tháng Sáu, nhưng vào thời điểm nó đến tay Trump vào tháng Hai, nó đã là một hóa thạch. Người Iran, nhận ra rằng mạng lưới của họ đã bị xâm nhập, đã "xáo lại bài" – họ thay đổi mọi thứ.
Tuy nhiên, sai lầm nghiêm trọng nhất lại thuộc về mặt văn hóa. Ở Washington ngày nay, không ai có đủ dũng khí để nói với tổng thống rằng những giả định cơ bản của cuộc chiến là một lời nói dối. Như Ritter đã nói: các nhà phân tích cấp dưới nhìn thấy cấp trên của họ mong đợi việc thăng chức và tiền thưởng dựa trên "tin tốt" mà họ mang lại. Trình bày bằng chứng ngược lại sẽ là hành vi tự sát trong sự nghiệp. Kết quả là, Mỹ không chiến đấu với một nước Iran đang tồn tại thực tế; họ đang chiến đấu với một nước Iran hư cấu – một bức tranh biếm họa về các ayatollah cực đoan, phi lý trí vốn chỉ tồn tại trong các bài thuyết trình PowerPoint của những kẻ nịnh hót. Đây chính là bản hợp đồng với quỷ dữ mà Martyanov nói đến: đánh đổi sự thật lấy quyền lực, dẫn đến một cuộc chiến không phục vụ ai ngoại trừ những kẻ trục lợi từ sự hỗn loạn.

Một Iran không được nhìn thấy: Những người yêu nước thực tế

Điểm mù lớn nhất của phương Tây, như Alkorshid và Ritter nhấn mạnh, là việc từ chối nhìn nhận Iran như những gì họ thực sự là. Truyền thông và các chính trị gia phương Tây vẽ nên bức tranh về một "chế độ cực đoan, mang nặng tính ý thức hệ". Thừa nhận điều đó, Ritter chỉ ra một thực tế hiển nhiên: sau 40 ngày chiến tranh, Iran không tấn công ngẫu nhiên vào dân thường. Họ tấn công vào cơ sở hạ tầng quân sự – các đài radar, văn phòng CIA, căn cứ Mossad. Họ không hành động từ sự phẫn nộ hư vô, mà từ một hiểu biết lạnh lùng, thực tế về sự răn đe.
Ritter nhấn mạnh rằng Iran là một nước cộng hòa hiến định, không phải là một chế độ độc tài thần quyền được điều hành bởi những mullah điên rồ. Lãnh tụ Tối cao đảm bảo sự phù hợp về mặt tôn giáo, nhưng tổng thống (người đứng đầu Hội đồng An ninh Quốc gia Tối cao) mới là người quản lý nhà nước. Các nhà đàm phán Iran đến Islamabad không phải là những kẻ cuồng tín ý thức hệ; họ là những chuyên gia, được trang bị các chuyên gia kinh tế, pháp lý và chính trị. Họ đã sẵn sàng để thực hiện một thỏa thuận. Ngược lại, phái đoàn Mỹ thì rỗng tuếch – thiếu các chuyên gia kỹ thuật, thay vào đó là các cố vấn truyền thông chính trị với nhiệm vụ duy nhất là đảm bảo

làm sao để Trump có thể tuyên bố chiến thắng. Bằng cách từ chối công nhận những người yêu nước bảo thủ của Iran (những người không tin tưởng phương Tây vì phương Tây đã nhiều lần phản bội Iran), Mỹ càng làm họ trở nên cực đoan hơn, tạo ra một lời tiên tri tự ứng nghiệm về xung đột.

Ả Rập Xê-út và Trật tự Thế giới Mới

Cuộc chiến đã thay đổi căn bản các toan tính trong khu vực. Scott Ritter lưu ý rằng Ả Rập Xê-út, lần đầu tiên, đã công khai nói rằng Riyadh sẽ tự quyết định chính sách của riêng mình chứ không phải Washington. Học thuyết Carter – sự đảm bảo an ninh của Mỹ cho vùng Vịnh để đổi lấy sự điều chỉnh chính sách theo Mỹ – đã chết. Người Ả Rập Xê-út nhìn thấy hải quân Mỹ bị tên lửa Iran giữ ở một khoảng cách xa như thế nào; họ thấy Trung Quốc bảo một phái đoàn đang khúm núm từ UAE rằng "các người không có quyền bảo con rồng phải làm gì". Khoảnh khắc đơn cực đã chấm dứt.

Ritter kết luận rằng Mỹ "dưới thời Donald Trump không có khả năng làm việc với các quốc gia khác". Cách duy nhất để Mỹ điều chỉnh hành vi của mình là thông qua thất bại. Iran đã kháng cự thành công Hoa Kỳ cả về quân sự lẫn kinh tế. Cuộc chiến không làm suy sụp Iran; nó đã phơi bày sự rỗng tuếch trong đòn hù dọa của Mỹ. Bản chất "quỷ quyệt" của chính quyền hiện tại nằm ở chỗ từ chối chấp nhận thực tế này, buộc thế giới phải chịu đựng nỗi đau khổ vô tận chỉ vì một kẻ vị kỷ ở Washington không thể thừa nhận rằng mình đã sai.

Kết luận

> Scott Ritter và Andrei Martyanov không sử dụng các thuật ngữ "bệnh lý tâm thần hoang tưởng" và "tà ác" một cách xem nhẹ. Họ sử dụng chúng về mặt lâm sàng để mô tả một mô hình quản trị đã từ bỏ thực tế, sự thấu cảm và logic chiến lược. Khi một siêu cường được lãnh đạo bởi một kẻ vị kỷ ác tính, được nuôi dưỡng bởi một dịch vụ tình báo tham nhũng và được cố vấn bởi các lợi ích nước ngoài đang theo đuổi cuộc diệt chủng của riêng họ, kết quả không phải là chính sách đối ngoại; đó là một hiện trường vụ án. Người dân Iran và khu vực Trung Đông rộng lớn hơn đang phải trả giá cho vở kịch của Washington, và chừng nào người dân Mỹ còn chưa đòi hỏi sự thật, bức màn của bi kịch này sẽ không bao giờ hạ xuống.

https://youtu.be/Gmb40cjXpEw